

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

Ludo Struyven
Vicky Heylen
HIVA – K.U.Leuven

De (nog) niet bemiddelbaren: een verloren groep op de Antwerpse arbeidsmarkt ?

Sessie actief arbeidsmarktbeleid
Arbeidsmarktcongres Steunpunt WSE
17 december 2009

Overzicht

1. Probleemstelling
2. Onderzoeksvragen
3. Begripsafbakening
4. Data
5. Resultaten VDAB-populatie
6. Resultaten OCMW-populatie
7. Slotaanbevelingen

1. Probleemstelling

- twee populaties, deels overlappende problematiek
 - deel van werkzoekenden is moeilijk plaatsbaar vanwege (cumulatie van) persoonlijke en welzijnsproblemen
 - deel van leefloners is wel activeerbaar naar reguliere arbeidsmarkt
- met als gemeenschappelijk doel voor de VDAB- en OCMW-populatie
 - arbeidsparticipatie
 - sociale participatie
- via een gemeenschappelijke aanpak :
samenwerkingsovereenkomst stad–VDAB–OCMW
 - alle activeerbare werklozen effectief activeren (2013)
 - elke burger recht op levenslange en levensbrede competentieontwikkeling en op zinvolle activiteiten

2. Onderzoeksvragen

1. Hoe kunnen we de 'restgroep' afbakenen? Wie behoort tot deze groep? Op basis van welke criteria wordt een persoon tot de 'restgroep' gerekend of niet?
2. Hoe groot is deze 'restgroep'?
3. Wat is het profiel van de (nog) niet bemiddelbare groep?
4. Welk aandeel vertegenwoordigt de (nog) niet bemiddelbare groep in de geregistreeerde werkloosheid?
5. Hoe en in hoeverre is deze 'restgroep' nog te activeren? Welke zijn mogelijke beleidsaanbevelingen voor activering? Wat indien activering niet mogelijk is?

3. Begripsafbakening

- “restgroep” binnen de geregistreeerde arbeidsreserve
 - (nog) niet geactiveerden (excl. niet-beroepsactieven RVA, RIZIV)
 - geactiveerden zonder geslaagd traject
- geen eenduidige definitie
 - bepaling van afstand tot de arbeidsmarkt en mate van bemiddelbaarheid
 - o.b.v. combinatie van objectieve kenmerken en subjectieve inschatting van consulent
- categorisering op basis van intake
 - voor alle (of merendeel van) cliënten
 - o.b.v. uniforme instrumenten, en niet ob.v. enkelvoudige administratieve kenmerken
 - categorisering door consulent als proxy voor niet-geobserveerde kenmerken (motivatie, zelfvertrouwen, zelfredzaamheid, ...)

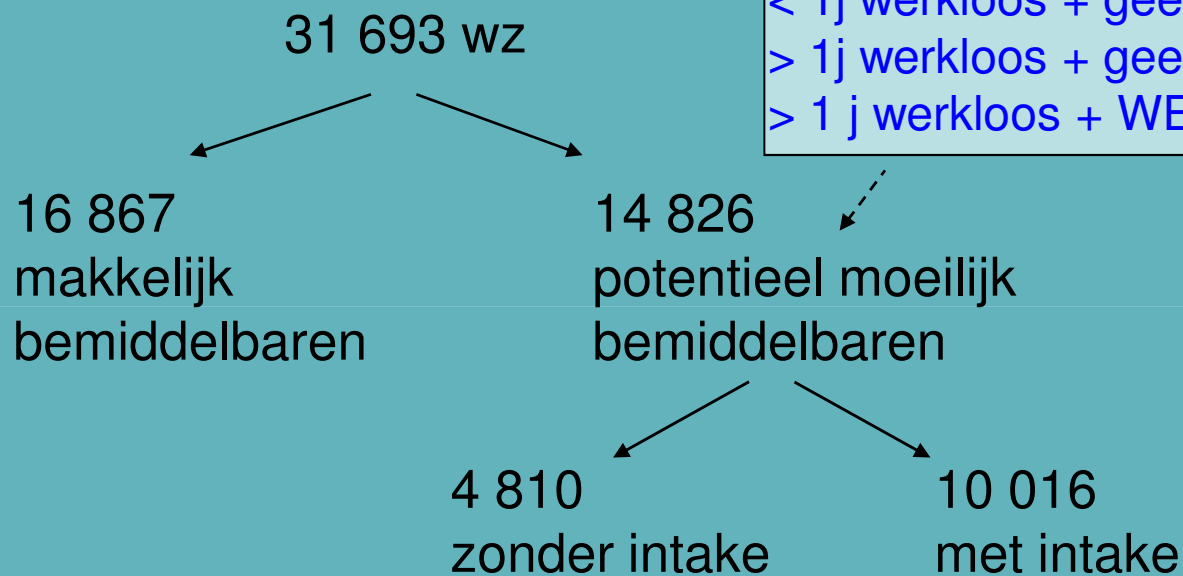

4. Data

- rijke inhoud van bronbestanden
 - achtergrondkenmerken
 - werkgerelateerde en andere belemmeringen
 - activering, trajecten
 - momentopname 31 januari 2009
- verschillen voor VDAB- en OCMW-populatie
 - OCMW: alle potentieel activeerbaren naar werk gescreend
 - VDAB: nog geen activeringsscreening voor volledige potentiële groep
 - verschillen in variabelen, definities, registratie
- verschillen in aard van belemmeringen die worden geregistreerd
 - MPSA: vanuit hulpverlening naar alle soorten drempels
 - Intakeleidraad: vanuit voorkeurberoep naar belemmeringen voor werk

5. Resultaten VDAB-populatie

< 1j werkloos + geen WE afgelopen jaar
> 1j werkloos + geen WE afgelopen jaar
> 1 j werkloos + WE afgelopen jaar

< 1j werkloos + WE afgelopen jaar
andere ingeschreven wz
< 18 j/deeltijds ond.
< 1j schoolverlater

ondervertegenwoordiging van
> 50 jaar
< 1j werkloos
meer wz met uitkering
minder wz ten laste van OCMW

5. Resultaten VDAB-populatie

op basis van werkloosheidsduur + al dan niet recente werkervaring

subgroep 1 = < 1j wz, zonder WE afgelopen j 53,8% uitkeringsaanvraag 15,8% ten laste OCMW 52,4% intake	1 895	18,9
subgroep 2 = > 1j wz, zonder WE afgelopen j 83,4% uitkeringsaanvraag 8,5% ten laste OCMW 68,3% intake	5 507	50,5
subgroep 3 = > 1j wz, met WE afgelopen j 80,8% uitkeringsaanvraag 6,0% ten laste OCMW 80,6% intake	3 064	30,6
totaal	10 016	100,00

5. Resultaten VDAB-populatie

Randvoorwaarde	Belemmering		Neutraal		Gunstig	
	N	%	N	%	N	%
Fysieke kenmerken	1 233	12,31	5 417	54,08	3 366	33,61
Mobiliteit	1 479	14,77	5 899	58,90	2 638	26,34
Leeftijd	929	9,28	5 757	57,48	3 330	33,25
Zorgtaak	777	7,76	9 239	92,24		
Werkloosheidsval	412	4,11	9 604	95,89		
Geletterdheid	341	3,40	9 675	96,60		
Kansarmoede	153	1,53	9 863	98,47		
Werkverleden			7 020	70,09	2 996	29,91

5. Resultaten VDAB-populatie

Reden	In ernstige mate		In geringe mate		Niet	
	N	%	N	%	N	%
Werkzoekgedrag	2 014	20,11	3 131	31,26	4 871	48,63
Beroepskennis en attesten	1 831	18,28	3 288	32,83	4897	48,89
Kennis Nederlands	1 298	12,96	1 595	15,92	7 123	71,12
Medische reden	1 235	12,33	1 092	10,90	7 689	76,77
Externe factoren	1 189	11,87	2 901	28,96	5 926	59,17
Sociaal-communicatieve vaardigheden	567	5,66	1 417	14,15	8 032	80,19
Psychische kenmerken	442	4,41	688	6,87	8 886	88,72

5. Resultaten VDAB-populatie

- randvoorwaarden (ja/nee)
 - fysieke kenmerken; mobiliteit; leeftijd; zorgtaak
 - 64,5% geen enkele randvoorwaarde
 - 12,1% twee of meer randvoorwaarden
 - minst problematische subgroep = >1j wz met WE afgelopen jaar
- redenen werkloosheid (ernstig/gering/niet)
 - werkzoekgedrag; beroepskennis en attesten; kennis Nederlands; externe factoren
 - 11,0% geen enkele reden
 - 64,5% twee of meer redenen
 - minst problematische subgroep = >1j wz met WE afgelopen jaar

5. Resultaten VDAB-populatie

- specifieke andere hindernissen (enkelvoudige %)
 - geen recente korte werkervaring 69,4%
 - arbeidshandicap 13,6%, waarvan zeer beperkte geschiktheid 3,1%
 - geen rijbewijs 47,8%
 - geen of beperkte kennis NL 36,5%
 - NL niet als moedertaal 45,5%
 - arbeidskaart C 1,5%

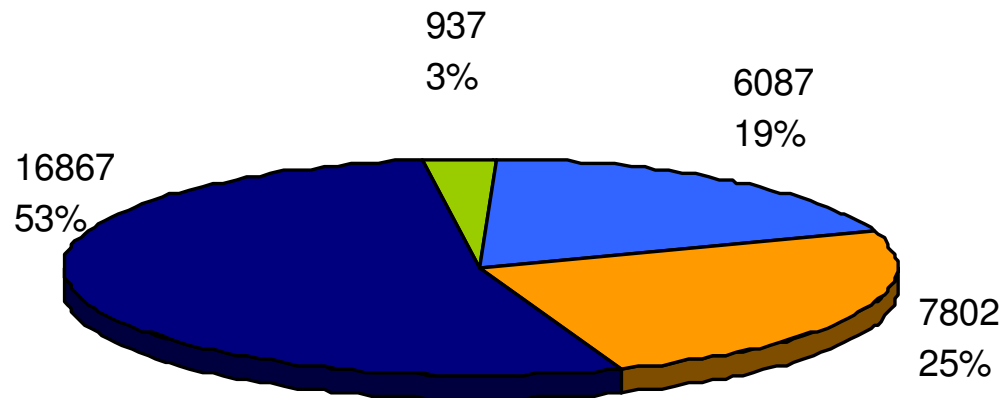
typologie (nog) niet bemiddelbare werkzoekenden obv combinatie van soort gediagnosticeerde hindernissen

type 1: geen hindernissen 44,2% heeft traject	633	6,3 %
type 2: enkel arbeidsmarktgerelateerde hindernissen: vooral werkzoekgedrag ; beroepskennis en attesten; kennis NL	4 112	41,1%
2.1 één hindernis	1 505	15,0%
2.2 cumulatie van hindernissen	2 607	26,0%
 52,1% heeft traject		
type 3: arbeidsmarktgerelateerde + andere hindernissen: vooral medische redenen	5 271	52,6%
3.1 één tijdelijke andere (zorgtaak, mobiliteit, leeftijd)	1 044	10,4%
3.2 één niet-tijdelijke andere	1 339	13,4%
3.3 meerdere andere, niet medische of sociale	363	3,6%
3.4 meerdere andere, minstens één medische of sociale	2 525	25,2%
 51,9% heeft traject		
totaal	10 016	100,00

5. Resultaten VDAB-populatie

Antwerpse VDAB-populatie op 31.01.2009
(N= 31 693)

- onmiddellijk bemiddelbaren
- moeilijk bemiddelbaren (geen geregistreerde hindernissen)
- moeilijk bemiddelbaren (enkel arbeidsmarktgerelateerde hindernissen)
- zeer moeilijk bemiddelbaren (arbeidsmarktgerelateerde en andere hindernissen)

typologie (nog) niet bemiddelbare werkzoekenden conclusies voor activering

type 1: geen hindernissen

**onmiddellijk bemiddelbaar, al
dan niet na kort traject**

type 2: enkel arbeidsmarktgerelateerde hindernissen:

2.1 één hindernis

2.2 cumulatie van hindernissen

**binnen redelijke termijn
bemiddelbaar, na intensief
traject**

2.2 vereist complexere trajecten

**type 3: arbeidsmarktgerelateerde + andere hindernissen:
vooral medische redenen**

3.1 één tijdelijke andere (zorgtaak, mobiliteit, leeftijd)

3.2 één niet-tijdelijke andere

3.3 meerdere andere, niet medische of sociale

3.4 meerdere andere, minstens één medische of sociale

**3.1, 3.2, 3.3 op termijn
professioneel activeerbaar via
gecombineerd traject werk-
welzijn**

**mogelijk tijdelijk in de luwte
laten in afwachting van
professioneel traject**

**3.4 is op korte termijn enkel
sociaal activeerbaar**

6. Resultaten OCMW-populatie

MPSA

- alle (equivalent) leefloongerechtigden met een voorstel voor hulpverlening van minimaal 3 maanden
- 4 599 MPSA-dossiers
- variabelen:
 - sociaal vs. sociaal én professioneel activeerbaar
 - aanvullende persoonskenmerken
 - huidig activeringstraject

6. Resultaten OCMW-populatie

Aantal= 4 389

	Geen beoordeling	Geen probleem	Probleem, maar geen drempel	Drempel
Medische en/of psychische factoren				
Ziekte/hospitalisatie	4,67	57,22	20,78	17,32
Zwangerschap	5,19	92,24	1,08	1,49
Verslaving	6,90	85,81	4,37	2,92
Psychische belemmeringen	7,05	66,48	15,70	10,77
Handicap	5,75	86,20	4,61	3,44
Frustratietolerantie bij werk/opleiding zoeken	10,12	81,81	6,73	1,34
Huisvesting				
Dakloos	5,08	88,91	3,35	2,66
Ongezonde woning	6,01	85,06	7,53	1,41
Verhuizing	5,67	85,49	6,99	1,86
Gezin				
Relatieproblemen	6,29	80,43	10,73	2,55
Opvoeding kinderen	5,28	80,62	10,96	3,14
Kinderopvang	5,67	82,94	6,79	4,61

6. Resultaten OCMW-populatie

Maatschappelijke factoren

Hygiëne	5,86	87,65	5,41	1,08
Communicatieve vaardigheden	4,39	49,65	25,80	20,16
Administratief organiseren	5,95	57,72	28,16	8,17
Sociale vaardigheden	6,21	73,70	15,87	4,22

Andere factoren

Nakomen afspraken	7,07	83,72	7,66	1,56
Eigen initiatief	8,37	77,94	11,42	2,27
Mobiliteit	6,88	85,03	6,62	1,47
Flexibiliteit in werk/opleiding zoeken	10,99	77,85	9,00	2,16
Zelfkennis van de eigen arbeidsmarktsituatie	10,90	75,61	10,86	2,64

6. Resultaten OCMW-populatie

factor- en clusteranalyse obv 21 geregistreerde drempels → 6 clusters via Ward-methode; $R^2=0,44$

weinig (gemeten) drempels	1682	38,5%
drempels m.b.t. psychologisch kapitaal	548	12,4%
drempels m.b.t. sociaal kapitaal	974	22,2%
drempels m.b.t. gezinssituatie	381	8,7%
drempels m.b.t. woonsituatie	388	8,7%
drempels op meervoudige domeinen	416	9,5%
totaal	4389	100%

typologie (nog) niet bemiddelbare leeflooncliënten
obv clusters drempels + sociaal/professioneel activeerbaar

“restgroep” volgens 3 scenario’s:

scenario 1

uitsluitend sociaal activeerbaren
1094 individuen (23,7%)

scenario 2

uitsluitend sociaal activeerbaren + personen met drempels
3266 individuen (70,6%)

scenario 3

uitsluitend sociaal activeerbaren + personen met drempels op het vlak van psychologisch kapitaal of op meervoudige domeinen
1628 individuen (35,4%)

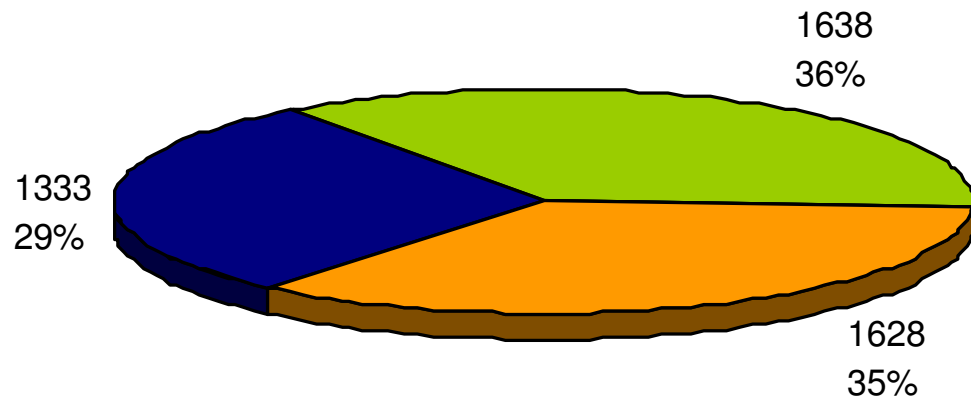
typologie (nog) niet bemiddelbare leeflooncliënten obv clusters drempels + sociaal/professioneel activeerbaar

type 1: onmiddellijk bemiddelbaren geen geregistreerde drempels voldoende kennis NL professioneel activeerbaar geacht 73% heeft traject	1 333	29,0 %
type 2: op termijn bemiddelbaren één of meer drempels professioneel activeerbaar geacht	1 638	35,6%
type 3: op redelijke termijn niet bemiddelbaren restgroep volgens scenario 3	1 628	35,4%
totaal	4 599	100,00

6. Resultaten OCMW-populatie

Antwerpse OCMW-populatie op 31.01.2009
(N= 4 599)

■ onmiddellijk bemiddelbaren ■ op termijn bemiddelbaar ■ zeer moeilijk bemiddelbaar

typologie (nog) niet bemiddelbare leeflooncliënten conclusies voor activering

type 1 : onmiddellijk bemiddelbaren

1 333 individuen (29,0%)

onmiddellijk toeleidbaar naar werk, al dan niet na kort traject
sneller toeleiden naar VDAB, sneller bemiddelen naar regulier werk

type 2 : op termijn bemiddelbaren

1 638 individuen (35,6%)

op termijn bemiddelbaar, mits zeer intensief traject, continue
vertrouwenspersoon
opstapmogelijkheden voorzien naar reguliere instrumenten

type 3 : op redelijke termijn niet professioneel activeerbaar

1 628 individuen (35,4%)

aanbod van sociale activering voorzien
zonder vooruitzicht op professioneel traject definitief af te sluiten

7. Slotaanbevelingen

- **a priori geen enkele groep uitsluiten van activering**
 - meer gedifferentieerde en individueel aangepaste trajecten voorzien voor cliënten die nu al bereikt worden
 - meer inzetten op aangepaste trajecten voor wie nog niet bereikt wordt
 - aanbod van sociale activering voorzien als sluitstuk
- **kwalitatief meetinstrument**
 - ruim gebruik
 - rijke informatie
 - geïntegreerde diagnose VDAB – OCMW
 - belang van consulent
- **verdere onderzoek naar uitstroom als toets voor typologie**